

Tepan iltasatu – syvää sote-integraatiota vai pinnallista pirstomista?

Olipa kerran mies, jonka nimi oli Tepa. Hän oli jo parhaan nuoruutensa nähnyt mutta vielä sinkku, ei kuitenkaan mikään peräkammarin poika vaan kouluttautunut kaveri, jota ei vain ollut vielä lykästännyt. Tepa päätti tehdä ison ratkaisun ja perustaa oman perheen.

Lapsuuden perheessä oli pelkkiä sairaita ja vain jokunen terve, perheenjäsenet olivat jokainen fiksuja mutta henkisesti erillään toisistaan. Pitäisikö lähteä lapsuudenperheestä vai perustaa sateenkaariperhe? Perustaako kommuuni vai yrittääkö ylipuhua vanhoilliset vanhemmat muuttamaan käytöstään? Kaveritkaan eivät päässeet kylään ja informaatiokatkoksia oli paljon.

Tepan isovelji Erkka oli holhoava ja yritti isonveljen oikeudella hallita pikkuveljeään tietämällä paremmin, mitä Tepan tulisi tehdä ja kenen kanssa heilastella, jotta saisi enemmän kavereita ja kivan maineen. Mutta useimmiten hän mopotti ja houkutteli pikkuveljen antamaan kaikki viikkorahansa yhteisiin hankintoihin eikä keksinyt tästä mitään positiivista, paitsi silloin, kun oli juhlapuheiden aika ja piti pitää perheen puolia.

Tepa päätti kuitenkin katsoa sivulleen ja miettiä, minkälaisen mimmin tarvitsisi. Naapurin työllä Sossulla oli paljon siskoja, mutta Sossun perhe asui kadun varjoisammalla puolella, eikä Tepa tiennyt, mitä siinä isossa talossa tapahtui. Oli vain nähnyt monenlaista sakkia pihalla, kuullut mölyä ja nähnyt roskia pippaloiden jälkeen. Jokunen outo hiipparikin pyöri aidan nurkissa. Oli siellä iloa ja hyvinvointiakin.

Tepa kaipasi seuraa ja päätti lähteä treffeille Sossun kauniin pikkusiskon Sohvin kanssa. Sohvi oli hyväntuulinen, ymmärsi ja yritti auttaa kaikkia. Sohvin ja Sossun perheellä oli paljon hyviä aikeita ja ideoita ihmisten autta-

miseksi. Silti taloudenpito oli hankalaa, koska perheessä oli paljon työttömiä ja niitä, joiden elämässä kaikki ei ollut sujunut niin hyvin. Huolehdittavana oli hajanainen mutta varsin pieni sakki sellaisia, joilla oli kaikki huonosti: mielenterveys- ja päihdeongelmia, lapset sijoitettu tai vaikeuksissa koulussa, rahat loppu, laskut maksamatta. Kaikki halusivat käydä Sossun taskulla.

Tepa taas ei ollut paras markkinoimaan itseään, kun ei tuntenut olevansa komea eikä rikas. Hengeltään hän oli pikkuinen pessimisti, joka ei kyllä pety, kun ei uskalla tutustua ja tehdä uusia siirtoja, mutta näinkään hän ei silti enää oikein jaksanut.

Internetistä huolimatta sosiaaliset suhteet eivät olleet tulleet helpommiksi. Ihmiset linoittautuivat koteihinsa ja asioivat verkossa, mutta erakoituivat ja eriytyivät. Siitähän ei seurannut mitään hyvää, osa jäi koukkuun nettiin, lihoi muodottomaksi ruudun äärellä, muuttui entistä yksinäisemmäksi ja masentui. Toiset hurauttivat nettimaailmaan ja kännyköihinsä niin, että seurasivat kaikkea reaaliajassa, mittasivat itseään ja hoitivat kaiken mobiilisti.

Heistä tuli stressaantuneita mobiiliaddikteja, kommunikaatio oli tökkivää ja kirjoitustaito unohtui. Telkkari ja radio syrjäytyivät ja netti koukutti äärelleen, koska siellä oli kaikki – mutta virtuaalisena. Infotainment ja mediaähky olivat uusia sairauksia vanhojen tuki- ja liikuntaelimestön ongelmien aiheuttajina ja johtivat usein myös metaboliseen oireyhtymään. Kaikki hereilläoloaika kului netissä, päänsäryt lisääntyivät, silmät kuivuivat ja pelihimo iski muihinkin kuin teineihin. Minä itse-kulttuuri näkyi yhteisöllisyyden vähenemisenä. Tepa huomasi, että myös ADHD ja käytöshäiriöt lisääntyivät, kun oikea kommunikaatio oikeiden ihmisten kanssa puuttui.

Mitä Tepan pitäisi tehdä? Surffata pinnalla ja hukkuu juhlimiseen, mennä valtavirran mukana vai uskaltaa sopia treffit Sohvin kanssa?

Tepa teki riskianalyysin ja mietti kaksi todennäköistä vaihtoehtoa. Jos pistää silmät kiinni, voi jatkaa kuten ennenkin, mutta tulevaisuus ei ihan hirveästi koukuta. Tarjolla on rahanmenoa ja satunnaisia pinnallisia suhteita. Jonkin vuoden kuluttua on pakko muuttua. Perintöä ei ole tuhlaajapojalle tulossa eikä isoveljeltä voi lainata asuntoa, kun tämän kaikki sijoitukset ovat joko homeessa tai rapistuvat. Kommuuniasuminen saattaa olla edessä, kun sukulaisuussuhteita on kuitenkin huollettava. Jospa isä Valtsu ei jättäisikään mitään perillisille, eikä Euroopan sukulaisissa olisi rikkaita tätejä tai setiä, jotka auttaisivat, kun nekin olivat hassanneet rahansa ja olivat enemmän velkaa kuin itse saamassa. Sitä paitsi Valtsun piti rahoittaa eurooppalaisia sukulaisiaan, jotka pyrkivät hyönnämään tunnollista ja hyväuskoista Valtsua ja imemään hänen rahojaan. No, olihan Valtsunkin suku saanut ainakin kansainvälisen maineen ja Aulis Auttajan roolin erilaisissa kissanristiäisissä ja valvontatehtävissä.

Valtsun valttina oli hirvuinen kehitysmyönteisyys, loistava kielitaito ja perin juurin luterilainen ja rehti työmoraali. Se auttoi kansainvälisten suhteiden hoidossa ja kaupanteossa. Pieni alemmuuden tunne kuitenkin söi itse-tuntoa, etenkin naapurissa asuvien Reiskan ja ison Venlan leuhkiessa tekemisillään. Venla leikkaili puutarha-aitaansa joskus Valtsunkin puolelta, jätti roskat maahan eikä ikinä tehnyt vastapalveluksia, aika arvaamaton mimmi.

Tepa sai kuitenkin naapurista kavereita käymään, vaikka äiti ei niistä hirveästi tykännyt, kun osa ei osannut kunnolla kieltä tai käyttäytyä samoin kuin omassa talossa oli tapana. Sitä paitsi ne kaverit, jotka liikkuvat Tepan talossa,

tekivät paljon asioita ihan eri tavoin. Tepa repi hiuksiaan, kun omat joutuivat paljon opettamaan ja neuvomaan. Ja omat jutut olivat jäädä tekemättä. Siitä seurasi väsymystä ja hampaiden kiristelyä kahvipöydässä. Pikkumokia sattuikin, muttei onneksi pahoja väärinymmärryksiä. Jokin taso sentään piti säilyttää ja pitää hyvän talon mainetta yllä.

Ainut asia, joka talossa oli hassusti, mutta joka ei kyllä johtunut naapureista eikä vieraista, oli se, että Valtsu oli antanut asentaa talonsa sata eri sähköistä järjestelmää turvalukkoineen. Ne olivat sulassa sekamelskassa ja aiheuttivat suuria ylläpito- ja huoltokustannuksia, koska eivät keskustelleet keskenään. Siitä seurasi hirveän paljon lisätyötä, selvityksiä, uusia nappuloita ja namiskuukkeleita. Kaikki piti muistaa ja kirjata. Nyt sitten piti vain uskaltaa tehdä se aloite... ■

EEVA KETOLA, LT, yleislääketieteen erikoislääkäri, eMBA, johtajaylilääkäri Järvenpään kaupunki